

Rektoři se dohodli ministrem ve věci školného

Dne 1. listopadu jednali rektori vysokých škol České republiky s ministrem Ivanem Pilipem a jeho náměstkou o principech pro definitivní formulaci zásad o školném. Problém školného není řešitelný pouze uvnitř MŠMT, na praktickém zavedení se musí podílet i Ministerstvo financí a Ministerstvo práce a sociálních věcí. Je proto důležité, aby ministerstvo, Rada vysokých škol a rektori zastávali jednotný názor. Po diskusi byl přijat desetibodový materiál, který vám předkládáme.

Principy pro definitivní formulaci zásad o školném, které budou zahrnuty do návrhu zákona o vysokém školství:

1. Zavedení školného bude zahrnuto v připravovaném zákonu.
2. Prostředky ze školného zůstávají vysoké škole.
3. Příspěvek pro vysoké školy ze státního rozpočtu nebude v důsledku zavedení školného snižován, ale poroste v souladu s běžným nárůstem.
4. Školné budou platit pouze studenti bakalářského a magisterského studia, přijati ke studiu po vstoupení zákona v platnost.
5. Školné není a nemůže být sociálním sítím - proto je nutná možnost odložení školného, a to i při nižší výši školného.
6. Rozsah výše školného je stanoven zákonem na 5 - 20% z průměrného příspěvku neinvestičních prostředků na studenta za celou republiku. Konkrétní školné v tomto rozmezí určuje vysoká škola.

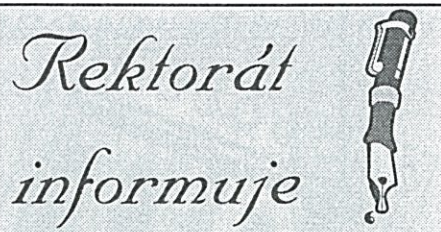
tičních prostředků na studenta za celou republiku. Konkrétní školné v tomto rozmezí určuje vysoká škola.

7. Školné je vztahem: student - vysoká škola; odklad školného je vztahem: student - stát; odložené školné je valorizováno, jeho sledování, evidování, ev. vymáhání je zabezpečeno institucí zřízenou MŠMT, částku na odložené školné poskytuje vysoké škole stát.
8. Prostředky pro vytvoření instituce pro zabezpečení odložení platby školného a počáteční provoz zajistí finančně Ministerstvo financí mimo rozpočet školství (stanovisko MF ČR).
9. Odložená platba je:
 - nároková pro všechny studenty,
 - za odložení se platí poplatek do zhruba 10 % odkládané částky.
10. Ve výjimečných případech sociálního nebo zdravotního handicapu nebo za zvlášť úspěšnou činnost na škole může vysoká škola školné částečně nebo úplně prominout.

Je třeba dodat, že zákonná forma rozhodnutí o školném musí být doprovázena novelizací zákona o sociálním zabezpečení.

Mohu konstatovat, že rektori vysokých škol jsou spokojeni s reakcí pana ministra na prohlášení České konference rektorů ze dne 7. 10. v Českých Budějovicích, publikované ve zpravodajských médiích.

prof. ing. Petr VAVŘÍN, DrSc.
rektor VUT v Brně

ROZHODNUTÍ REKTORA

S účinností 25. října bylo vydáno Rozhodnutí rektora č. 4/1994, kterým je stanoveno finanční vyrovnání mezi fakultami a rektorátem VUT za energii spotřebovanou v roce 1993.

CENA MĚSTA BRNA

V 1. polovině října udělilo Zastupitelstvo města Brna Cenu města Brna významným osobnostem umění, vědy a sportu.

Cena se udělovala v šesti oborech - oboru publicistiky a žurnalistiky, oboru dramatického umění, oboru přírodních věd, oboru výtvarného umění, oboru sportu a oboru architektury a urbanismu. V posledně uvedeném oboru získal cenu prof. ing. arch. Ivan Ruller za celoživotní dílo a přínos v oblasti architektury a urbanismu v městě Brně.

(red)

ZUBNÍ ORDINACE

Počátkem října byly ukončeny úpravy zubní ordinace v budově VUT na Jaselské ulici. Bylo dáno k dispozici nové zubní křeslo a stav zaměstnanců byl rozšířen o stomatologa MUDr. Karla Gottwalda. Díky těmto změnám bylo možné prodloužit naše ordinaci hodiny.

MUDr. Karel Gottwald, zkušený odborník s patnáctiletou praxí, bude ordinovat převážně v odpoledních hodinách.

MUDr. Elen PLACHETOVÁ
Jednatelka EDENT spol. s r.o.

SOUTĚŽ

na výtvarný návrh talárů rektora a prorektorů.

Rektor Vysokého učení technického v Brně vypsal soutěž na výtvarný návrh talárů rektora a prorektorů VUT (soutěž je určena zejména pro studenty FA a FaVU).

Řešení by mělo vycházet z tradic VUT, zachovat barevnost, přinést soudobé oživující detaily a materiály.

Termín odevzdání je 30. 11. 1994.

Vážní zájemci si mohou zadávací soutěžní podmínky vyzvednout na děkanátech fakult a stávající taláry si mohou prohlédnout na rektorátě VUT u paní Suré (referát prorektorů).

Podmínky soutěže:

Návrh soutěže by měl být dokumentován graficky.

Návrhy budou posouzeny porotou, kterou jmenuje rektor VUT. Vítězný návrh bude oceněn.

doc. ing. arch. Helena ZEMÁNKOVÁ
prorektorka pro zahraniční styk

(red)

Národní kontaktní bod pro regionální program PHARE

Dne 10. října 1994 rozhodl ministr školství mládeže a tělovýchovy Ivan Pilip, že Národní kontaktní bod pro regionální program PHARE bude umístěn na VUT v Brně (Údolní 19). Ministr současně uvolnil nutné finanční prostředky na zřízení nového pracoviště ministerstva.

Do regionálního programu PHARE, zaměřeného na vytvoření regionální sítě distančního vzdělávání ve střední a východní Evropě, jsou zapojeny tyto země: Albánie, Bulharsko, Česká republika, Estonsko, Litevsko, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko. Program v sobě zahrnuje výrazné systémovejší prvky a umožňuje tak transfer know-how a výukových technologií distančního vzdělávání.

Nově zřízené pracoviště MŠMT - Národní kontaktní bod PHARE - je odpovědné za transfer know-how a účelné využívání finančních prostředků regionálního programu PHARE určených ČR.

Znamená to dbát, aby finanční prostředky PHARE směřovaly především k rozvoji systému distančního vzdělávání, základnímu technickému vybavení sítě konzultačních středisek a center distančního vzdělávání a rovněž k proškolení prvních skupin pedagogů a organizátorů distančního vzdělávání.

Národní kontaktní bod bude začleněn jako zahraniční oddělení do Národního centra distančního vzdělávání, pracoviště bude působit i po ukončení regionálního programu PHARE v roce 1997.

Vědecký seminář Workshop 95

Hodnocení letos podaných projektů Fondu VUT pro vědu a umění se bude tentokrát konat na společném vědeckém semináři ČVUT v Praze a VUT v Brně, nazvaném Workshop 95. Na semináři, který se koná ve dnech 23. až 26. ledna 1995 v Praze na ČVUT, budou prezentovány nové výsledky výzkumných projektů obou škol, podporované interními i externími granty. Seminář bude zahájen plenárním zasedáním na Fakultě strojního inženýrství ČVUT v Praze. Jednání bude dále pokračovat v 21 odborných sekcích. Podané projekty budou hodnoceny tříčlennou komisí, tvořenou zástupcem VUT, ČVUT a externím členem. V 13-členném přípravném výboru semináře Workshop 95 jsou čtyři zástupci VUT, z nichž prof. ing. Jiří Jan, CSc. zastává funkci místopředsedy výboru.

(red)

Foto: Přemysl Janíček

Studium MBA

Slavnostní vyřazení absolventů, jehož dějištěm byla v pondělí 26. září aula na FAST, se odehrávalo pod patronací dvou vysokých škol - Nottingham Trent University a Vysokého učení technického v Brně - a jako první svého druhu se zapsalo do historie školy. Přítomni byli představitelé obou vysokých škol - děkan NTU prof. Peter Franklin, rektor VUT prof. Petr Vavřín, děkan FP doc. Miloslav Keřkovský.

Na slavnostním aktu byli vyřazení jednak absolventi Master of Business Administration a jednak absolventi prvního stupně tohoto manažerského studia, kteří obdrželi Certificate in Management. Zatímco nositelé titulu MBA absolvovali celé studium ve Velké Británii, 14 držitelů Certificate in Management studuje již na VUT s tím, že výuka je zajišťována oběma vysokými školami.

Titul MBA byl přiznán těmto čtyřem absolventům: ing. Vladimír Chalupský, CSc. (FP), doc.ing. Alois Materna, CSc. (děkan FAST), doc.ing. Karel Rais, CSc. (FP), doc. ing. Oldřich Vykypěl, CSc. (FP).

(red)

Pedagogická konference

Základní problémy a formování koncepce vzdělávací činnosti na VUT

V úterý 6. prosince se v prostorách Fakulty strojní VUT bude konat pedagogická konference s názvem Základní problémy a formování koncepce vzdělávací činnosti na VUT v Brně

Cíl konference byl stanoven takto: hledat a formulovat odpověď na nejzákladnější otázky pedagogického procesu na VUT, přispět k vytváření základní orientace pedagogického procesu v našich podmínkách, vycházejících z tradic školy a dosažených pozitivních výsledků, ale i slabin a přetrvávajících deformací, s přihlédnutím k celosvětovým a zejména evropským standardům a vývojovým tendencím.

Konference bude podle programu zahájena v 9 hodin (od 8 - 9 hod bude probíhat prezentace) společným zasedáním v aule Q. Na zasedání vystoupí s projevem rektor prof. Vavřín a úvodní referát přednese prorektor pro vzdělávací činnost prof. Kadrnoška. V úvodní dopolední části konference rovněž vystoupí významní hosté. Odpoledne od 13 hodin bude konference pokračovat jednáním v šesti odborných sekcích:

SEKCE 1: Přijímací řízení a evaluace pedagogického procesu

řídí: doc. ing. J. M. Honzík, CSc, proděkan FEI

Referáty:

doc. ing. Petr Stehlík, CSc., FS:

JAK ZÍSKAT STUDENTY PRO NEATRAKTIVNÍ TECHNICKÉ OBORY ?

Problémové okruhy pro diskusi:

- Významné změny vnějších podmínek pro přijímání na vysoké školy technické
- Přijímání musí začínat již spoluprací se středními školami
- Při přijímacím řízení musí být prověřena schopnost uchazeče úspěšně studovat na VŠ,

jeho úsudek, úroveň myšlení a nikoliv úroveň nahodilých znalostí izolovaných faktů

- Není účelné prodloužené přijímací řízení po dobu 1 až 2 semestrů jako společné studium inženýrské a bakalářské?

SEKCE 2: Koncepce učebních plánů a učební plány

řídí: doc. RNDr. Petr Dub, CSc., proděkan FS

Referáty:

1) doc. ing. arch. Alois Nový, CSc., FA:

STRUKTURÁLNÍ ZMĚNY STUDIA NA FAKULTĚ ARCHITEKTURY VUT V BRNĚ

2) prof. ing. Jiří Matoušek, DrSc., FCh:

ÚLOHA AKADEMICKÉHO SENÁTU FAKULTY V KONCEPCI PEDAGOGICKÉHO PROCESU

3) prof. ing. Přemysl Janíček, DrSc., FS:

ZAPOMENUTÉ PŘEDMĚTY

4) doc. ing. Marie Jurová, CSc., FP:

VZDĚLÁVÁNÍ V OBLASTI MANAGEMENTU PRO TECHNICKOU INTELIGENCI

5) prof. ing. František Kavička, CSc., FS

prof. ing. Jiří Hloušek, DrSc., FS:

PŘÍSPĚVEK K DISKUSI PEDAGOGICKÉHO PROCESU NA VUT S VYUŽITÍM POZNATKŮ NA DVOU VELKÝCH AMERICKÝCH UNIVERZITÁCH

6) ing. Petr Chadraba, CSc., FP:

POSTAVENÍ FAKULT MANAGERSKÉHO ZAMĚŘENÍ V USA

7) ing. Vladimír Chalupský, CSc., FP:

STUDIUM MBA

8) doc. ing. Milan Horáček, CSc., FS:

ZMĚNA PROFILACE ABSOLVENTA SLÉVÁRENSKÉ SPECIALIZACE S OHLEDEM NA SOUČASNÉ POTŘEBY PRŮMYSLU

Problémové okruhy pro diskusi:

- Profil absolventa inženýrského studia
- Profil absolventa bakalářského studia
- Profil absolventa doktorandského studia
- Je účelné a nezbytné dosavadní vydělení náročných teoretických předmětů (matematika, fyzika, mechanika, ...) do prvních ročníků?
- Není účelnější dávkovat náročnou teorii postupně?
- Úzká specializace nebo široká univerzalita?
- Jak vytvořit pozitivní vztah studentů k teorii a jak je naučit používat teorii jako pracovní nástroj?
- I pedagogický proces musí být racionální

Velmi prospěšná může být část diskuse společná se sekci 3.

SEKCE 3: Bakalářské studium a jeho vazba na inženýrské studium

řídí: prof. ing. Václav Řičný, CSc., proděkan FEI

Referáty:

1) doc. RNDr. Zdeněk Karpíšek, CSc. a kol., FS:

VÝUKA APLIKOVANÝCH MATEMATICKÝCH DISCIPLÍN

2) doc. PhDr. Vnišlav Nováček, CSc., FT:

ROZVOJ UMĚNÍ KLÁST OTÁZKY VE VÝUCE EKONOMICKÝCH PŘEDMĚTŮ

Problémové okruhy pro diskusi:

- Profil absolventa inženýrského studia
- Profil absolventa bakalářského studia
- Optimální vazby mezi inženýrským a bakalářským studiem
- Je nejučelnější vazba mezi inženýrským a bakalářským studiem vazba "Y"?

(Pokračování str. 4)

Pedagogická konference

Základní problémy a formování koncepce vzdělávací činnosti na VUT

(Dokončení ze str. 3)

- Jak dlouho společně?

Velmi prospěšná může být část diskuse společná se sekci 2.

SEKCE 4: Distanční vzdělávání a celoživotní vzdělávání

řídí: doc. ing. Jan Lojda, CSc., CDV

Referáty:

- 1) doc. ing. Jan Lojda, CSc., CDV
ing. Drahomíra Nováková, CSc., CDV:
MOŽNOSTI KOMBINACE DENNÍHO A
DISTANČNÍHO STUDIA A EVALUACE
PEDAGOGICKÉHO PROCESU V
DISTANČNÍM VZDĚLÁVÁNÍ
- 2) doc. ing. Bohumil Hlavenka, CSc., FS:
ZKUŠENOSTI A NÁVRHY NA ZLEPŠENÍ
"Celoživotního vzdělávání - dříve PGS"
- 3) RNDr. Anna Putnová, FP:
ZKUŠENOSTI SE ZÍSKÁVÁNÍM STUDENTU
PRO STUDIUM MBA NA BRNO BUSINESS
SCHOOL

Problémové okruhy pro diskusi:

- Rozdíl mezi distančním vzděláváním a dřívějším dálkovým studiem
- Využití materiálů, metod a technického vybavení distančního vzdělávání pro prezenční studium
- Může distanční vzdělávání konkurovat prezenčnímu vzdělávání nebo by se obě formy mohly doplňovat a vzájemně se obohacovat?
- Prezenční a distanční celoživotní vzdělávání

SEKCE 5: Doktorandské studium:

řídí: doc. RNDr. Jaroslav Cihlář, CSc., prorektor VUT a doc. ing. Jiří Švejcar, CSc., proděkan FS

Referáty:

- 1) prof. ing. Lubomír Lapčík, DrSc., FCh:
VÝZKUMNÁ FAKULTA NEBO FAKULTNÍ VÝZKUM
- 2) doc. RNDr. Jaroslav Pokluda, CSc., FS:
PROFILACE VUT NA "TEACHING", RESP.
"RESEARCH UNIVERSITY" NA POZADÍ
SROVNÁNÍ S UNIVERZITOU J. KEPLERA V
LINCI
- 3) doc. ing. Miroslav Forejt, CSc., FS:
SPOJITOST PEDAGOGICKÉ A VĚDECKÉ
ČINNOSTI JAKO NEZBYTNÁ PODMÍNKA
ÚROVNĚ VZDĚLÁVÁNÍ NA TECHNICKÝCH
VYSOKÝCH ŠKOLÁCH
- 4) doc. RNDr. Jaroslav Cihlář, CSc., FS:
ČTYŘI ROKY DOKTORANDSKÉHO
POSTGRADUÁLNÍHO STUDIA NA VUT

Problémové okruhy pro diskusi:

- Orientace VUT na "teaching", "research" typ technické školy nebo vhodnou kombinaci, jakou?
- Jak zvýšit počet kvalitních doktorandů?
- Zapojit doktorandy do výuky a v jakém rozsahu?
- Dají se tak postupně zmenšit počty přestárlých asistentů?
- Jak zvýšit publikační možnosti doktorandů?
- Jak zvýšit úroveň vzdělání doktorandů v oblasti literárních zdrojů a publikační aktivity?
- Je již aktuální problém postdoktorandských pobytů na VUT?
- Mají doktorandi rádi své školitele?

SEKCE 6: Humanizace technických oborů a výchova studentů k samostatnosti

řídí: prof. ak. soch. Vladimír Preclík, děkan FaVU a prof. ing. Jiří Kratochvíl, DrSc., proděkan FAST

Referáty:

- 1) prof.ak.soch. Vladimír Preclík:
JAK ZAČNEME ?
- 2) doc. ing. Branislav Lacko, CSc., FS:
STUDENTI A TÝMOVÁ PRÁCE
- 3) PaedDr. Jaroslav Bogdál, CSc., FS:
TĚLOVÝCHOVA A SPORT V SYSTÉMU
STUDIA NA VUT

Problémové okruhy pro diskusi:

- Jaké má možnosti FaVU a FA k humanizaci technických oborů?
- Návrh na doplnění k rozšíření spolupráce technických a uměleckých oborů
- Mohou se umělecké obory na VUT inspirovat při vzájemné spolupráci s technickými obory?
- Nepovinná tělesná výchova, ale dobře organizovaná a školou podporovaná široká nabídka sportovních možností jako prostředek výchovy k samostatnosti
- Obdobně jako u tělesné výchovy ve výuce jazyků
- Efektivní zapojení studentů do správy kolejí a menz

Pracovní sekce a rozdělení přihlášených referátů do sekcí:

Uvedené problémové okruhy pro diskusi nejsou vyčerpávající a mohou být rozšířeny podle přání diskutujících. Základním záměrem je neuzavírat se žádným návrhům a námětům na zlepšení pedagogického procesu.

Na závěr jednání v sekcích budou zpracovány písemně návrhy a doporučení ke koncepci pedagogického procesu.

prof. ing. Jaroslav KADRNOŽKA
prorektor VUT

Je konec září, blíží se začátek školního roku. Dostavuji se proto v uvedený den k zápisu na studijní oddělení Fakulty elektrotechniky a informatiky. Obrovská masa lidí, v řadě čekající, mne utvrzuje v názoru, že úřední hodiny značí dobu, kterou stráví student ve frontě na razítko.

Studentovo

Po pár hodinách se vypořádám ven s pocitem tvora zcela malinkého a neschopného, který je neustále peskován za špatně vyplněný dotazník. Současně však pociťuji i velkou úlevu a radost. Na celý půl rok mám legislativu za sebou! Tedy pokud si nebudu muset změnit některé volitelné kurzy. Proč píšete muset? Odpověď je zcela jednoduchá: dva kurzy "běží" podle rozvrhu ve stejnou dobu. No, nevádí. Řešení je rovněž jednoduché: jeden kurz se musí zrušit. Situaci ještě komplikují chyby v rozvrhu - někdy jich je jak prstů na jedné ruce.

trable

První týden je tedy jaksi zkušební, kdy je prověřováno, zda kurz skutečně existuje nebo je pouhým překlepnutím stroje. Další týden, kdy jsou již jasné povinné kurzy, dochází k návštěvám volitelných kurzů. Ale pozor. Studijní řád hovoří o změnách, ale ty musí být provedeny do dvou týdnů od začátku školy. Celá věc vypadá velmi složitě, ve skutečnosti je však mnohem složitější.

První týden nikdo nic nemění, neboť není ještě co. Druhý týden, kdy si udělá každý trochu jasno, je současně termínem oznámení změn. Posledním možným dnem je čtvrtek, jelikož v pátek úřední hodiny neexistují.

Navštívil jsem tedy opět studijní oddělení. Vše se opakovalo jako u zápisu. Obrovské množství lidí, termín vyřízení v nedohlednu. Poněvadž jsem měl v inkriminovanou dobu výuku, rozhodl jsem se dát přednost výuce s tím, že v pondělí ráno hned vše vyřídím.

Avšak málo platný mně byl včasný příchod, přítomné referentky nepřesvědčilo ani větší množství mých kolegů se stejným problémem. Přítomný pan proděkan Řičný nám obrovským prstem ukázal na paragraf studijního řádu a dále se odmítl s námi bavit. Na dotaz, proč není možné posunout termín, odpověděl, že učitelé musí mít jasno, kdo k nim bude chodit.

Dobrá myšlenka. Nelze než s ní souhlasit. Skutečnost ale vypadá tak, že pravý stav studentů je znám až po prvních testech, poněvadž mnozí studenti ještě různé brigádníci. Pevný termín je dobrý snad pro vedení školy. Ale byl by to opravdu takový problém posunout termín změn o jeden týden? Anebo, alespoň v tak angažovanou dobu, rozšířit úřední hodiny studijního oddělení? A když se vrátím ještě k zápisu, nebylo by možné zapsat se do dalšího ročníku již o prázdninách (letos o této možnosti nikdy nevěděli)?

Myslím, že jedině tak může dojít k uvolnění atmosféry a prospěch by z toho byl na obou stranách. My, studenti, budeme opět rádi chodit na studijní oddělení a naše spokojenost se snad odrazí i na tvářích našich studijních referentek.

Martin DOSTÁL

VUT udělilo čestné doktoráty VUT

Na začátku letošního akademického roku udělilo Vysoké učení technické v Brně čestný titul Dr. h. c. pěti významným světovým vědcům a pedagogům. Dne 21. září byl prohlášen čestným doktorem věd VUT prof. dr. Vladimír Slámečka. Tímto slavnostním aktem se naše škola zapsala do historie jako první univerzita na světě, která udělila čestný doktorát v oboru informatiky.

V pátek 14. října se slavnostní akt udělení čestného doktorátu konal na FT ve Zlíně, kde se tohoto čestného titulu dostalo prof. Josefu Kubátovi. Dne 21. října byla aula na FAST dějištěm slavnostního shromáždění, na kterém byly přiznány tituly Dr. h. c. třem vědcům - prof. dr. Hansi Kistenmacherovi, prof. ing. Jaroslavu Jirouškovi, CSc. a prof. arch. Antonu Schweighoferovi.

Kdo je

Prof. dr. Vladimír SLÁMEČKA

Profesor Vladimír Slámečka se narodil 8. května 1928 v Brně. Svá vysokoškolská studia zahájil v roce 1947 na chemické fakultě Vysokého učení technického v Brně. Po nástupu komunismu v naší vlasti k moci byl jako aktivní pracovník Sokola ze studií vyloučen. Emigroval do Austrálie, kde v letech 1951 až 1953 studoval na St. Paul's College, University of Sydney a dosáhl akademické hodnosti v oboru informatiky. Další vzdělání získal v roce 1955 na Universitě v Mnichově a v letech 1958 a 1962 na Columbia University, New York City.

V letech 1958 až 1962 pracoval jako vedoucí chemické knihovny Columbia University, New York City a v letech 1962 až 1964 v Research Division, Documentation, Washington DC. V roce 1964 byl vyzván univerzitou Georgia Tech v Atlantě, aby zde založil a vedl Ústav informatiky a výpočetní techniky. V čele této instituce (School of Information and Computer Science) stál profesor Slámečka až do roku 1978. Ústav je dnes znám především vynikajícími výsledky v oblasti počítačové grafiky a multimédií. V roce 1978 se profesor Slámečka stal profesorem na School of Medicine, Emory University, Atlanta a v roce 1988 emeritním profesorem na Georgia Institute of Technology, Atlanta.

Odborné zájmy pana profesora Slámečky jsou z oblasti informačních systémů, informačních služeb a sítí zejména v rozvojových zemích, národní informační politiky a plánování a lékařské informatiky. Je autorem řady publikací, patentů, technických zpráv, spoluautorem knih, řešitelem výzkumných grantů a kontraktů. Byl zván na řadu kongresů a konferencí po celém světě. Byl členem řady komisí jako Georgia Tech Advisory Committee, Georgia Tech Graduate Council, Georgia Tech International Programs Advisory Committee, University System of Georgia Advisory Committee on Computer Science and System Analysis atd. Je zmiňován v publikacích jako je Who's Who in America, Who's Who in Computer Education and Research, Who's Who in Education, Who's Who in Engineering, Who's Who in Technology Today, American Men and Women of Science a v dalších. Je konzultantem v řadě společností a nadací jako je Commission of European Communities, Luxembourg, International Bank for Development, Washington,

D.C., International Science and Technology Institute, Washington, D.C., National Science Foundation, Washington, D.C., The Rockefeller Foundation, New York, United Nations Office of Science and Technology, New York a další. Je členem a čestným členem v profesionálních společnostech jako je American Association for the Advancement of Science, American Society for Information Science, Association for Computing Machinery, Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America, International Association for Cybernetics a New York Academy of Sciences.

Svoje osobní kontakty s VUT obnovil profesor Slámečka brzy po pádu komunistické vlády. V roce 1991 jako člen Společnosti pro vědy a umění proslovil na VUT v Brně přednášku o světových informačních sítích a systémech a konzultoval s námi perspektivy informatiky na naší škole. Od té doby je v pravidelném styku s vedením školy i odbornými pracovníky z oblasti informatiky. Předává nám důležité informační materiály a zprostředkovává kontakty na přední světová pracoviště.

Vědecká rada VUT v Brně schválila na svém zasedání dne 11. března 1994 návrh rektora VUT, aby profesorovi Slámečkovi byl udělen čestný titul Dr.h.c.

Prof. Josef KUBÁT

Prof. Josef Kubát se narodil ve Vestřevu u Hostinného v Krušných horách. Zde na gymnáziu v Hostinném získal první znalosti o chemii a fyzice, které se v aplikované podobě věnoval celý život. Touha po nových poznatcích ho již několik týdnů po skončení II. světové války přivedla do Stockholmu, města nepoškozeného válekou s vysokou vzdělávací úrovní. Po zvládnutí švédštiny začal na Stockholmské univerzitě studovat hned 3 obory - fyziku, chemii a teoretickou fyziku, na této univerzitě rovněž získal licenciát a doktorát z fyziky a obhájil práci na téma relaxační chování polymerů a kovů; téma, které mu v blízké budoucnosti zajistilo světovou proslulost.

Výzkumnou kariéru zahájil v roce 1947 v ústavu pro výzkum papíru a celulózy, kde se postupně propracoval z funkce pomocného laboranta až na vedoucího oddělení fyziky papíru. Souběžně s touto funkcí od roku 1965 přednášel na Royal Institute of Technology ve Stockholmu předmět "mechanické vlastnosti polymerů" a byl rovněž v této instituci vedoucím reologické laboratoře. Zásadní změna v jeho životě nastala v roce 1969, kdy byl jmenován profesorem pro

polymerní materiály na Chalmers University of Technology, Gotheburg. vytvořil zde silný dynamický tým, který odváděl špičkové výkony v několika vědních oborech. zejména výrazných úspěchů dosáhl v teorii kinetiky toku tuhých materiálů, která je dnes ve světě známa jako Kubátova relaxační teorie. Rovněž v experimentálních vědách dosáhl pozoruhodných výsledků, mimo jiné často citovaný "Kubátův jev" patří do této kategorie. Pro úplnost je nutné jmenovat i další oblasti, ve kterých dosáhl světové proslulosti, jedná se o tyto obory:

vysokotlaké vstřikování polymerů; mechanické a elektrické vlastnosti polymerních kompozitů; recyklace polymerů a papíru; kompozity na bázi celulózy; a fluktuální jevy v polymerních procesech.

Pod jeho vedením vyrostlo 20 doktorandů, z nichž někteří představují dnes uznávané vědecké kapacity - prof. Carl Klason (vedoucí katedry polymerních materiálů Chalmers University of Technology, Gotheburg), prof. Michael Rigdal (Royal Institute of Technology, Stockholm), prof. Jan Manson (Federal Institute of Technology, Lausanne), prof. Lief A. Carlsson (Florida Atlantic University) a celá řada dalších špičkových odborníků, kteří pracují v průmyslu a na univerzitách.

Pozoruhodná byla a je jeho společenská činnost ve prospěch vědy. Je členem řady profesionálních společností oblasti fyziky, polymerů a reologie, je členem několika redakčních rad v odborných časopisech, organizoval velký počet konferencí, za zmínku stojí organizace Světového reologického kongresu v Gothenburgu v r. 1976 a působení prof. Kubáta jako prezidenta ve světové organizaci reologů.

Je známo, že sponzoroval a vědecky spolupracuje s celou řadou vědců v mnoha státech světa. Výrazný podíl na těchto spolupracích mají především čeští vědci a instituce. Spolupracuje s FT VUT, makromolekulárním ústavem a Ústavem hydrodynamiky ČAV v Praze, UK a ČVUT v Praze. Za více než 10 let spolupráce prof. Kubát s FT VUT byla a je realizována řada společných výzkumných projektů, z nichž některé umožnily získat FT VUT dobrou pověst především v oblasti zpracování polymerů. Za dlouhodobé zásluhy o podporu české vědy byl oceněn na návrh ČAV Hlávkovou medailí.

Výzkumná a dlouholetá aktivita prof. Kubáta byla rovněž oceněna Švédským královstvím. Za zásluhy o rozvoj vědních disciplín v celosvětovém měřítku byl vyznamenán Švédským řádem "the Royal Ord of the Northern Star".

Svým způsobem jednání a svými schopnostmi získal prof. Kubát až neuvěřitelnou prestiž jak v odborných, tak společenských kruzích a plným právem patří mezi nejvýznamnější vědce tohoto světa.

Prof. dr. Hans KISTENMACHER

Hans Kistenmacher se narodil 8. 7. 1934 v Heilbronu. Studoval postupně na technických univerzitách ve Stuttgartu, Mnichově a Tübingenu. Svou odbornou, pedagogickou a vědeckou činnost započal po skončení studia na Technické

(Pokračování str. 6)

univerzitě ve Stuttgartu, kde pracoval jako vědecký rada školy. V 70. letech byl jmenován řádným profesorem na Technické univerzitě v Hannoveru.

Souběžně se svou pedagogickou prací na této univerzitě přednášel otázky regionálního plánování na technických univerzitách v Berlíně a Braunschweigu.

Od roku 1976 působí jako řádný profesor na technické univerzitě Kaiserslautern, kde vede Ústav pro regionální a zemské plánování. Svou kvalifikaci je doktorem politických věd, diplomovaným národohospodářem a univerzitním profesorem nejvyššího stupně.

Vědecká práce profesora Kistenmachera vyústila v autorství či spoluautorství téměř všech stěžejních děl Akademie für Raumforschung und Landesplanung a několik set samostatných statí a pojednání, z nichž převážná část byla publikována i mimo území Spolkové republiky Německo. K nejvýznamnějším patří: Základy plánování měst (1981), Základy prostorového plánování (1982), Srovnání střediskových systémů SRN/ČSFR (1992), Průzkumání únosnosti zátěže životního prostředí v prostorové plánovací postupech (1993), Speciální metody regionálního a zemského plánování (1990) a další.

Výše uvedené vědecko-výzkumné publikace jsou jen malým zlomkem publikační činnosti prof. Kistenmachera na poli vědy a výzkumu. Některé jeho práce byly otištěny i v České republice a na Slovensku v časopisech Výstavba a architektura, Územní plánování a urbanismus a Architektura a urbanismus. Mimo jiné je spoluautorem účelové publikace Rozvoj sídel a územního plánování v Československu, která byla v roce 1988 vydána Akademií pro rajonové a územní plánování v Hannoveru.

Uznání domácí i mezinárodní odbornou komunitou našlo svou odezvu v členství v řadě významných vědeckých a odborných institucí. Je vedoucím pedagogického a výzkumného úseku regionálního a zemského plánování na univerzitě v Kaiserslautern, řádným členem Akademie pro výzkum prostorového a zemského plánování se sídlem v Hannoveru, kde v letech 1986 - 1988 působil jako prezident její vědecké rady. Při téže akademii je vedoucím německo-česko-slovenského pracovního společenství, které se zabývá výměnou informací, poradenstvím, organizováním konferencí a dalších vědeckých setkání, včetně jejich finanční podpory. Současně je členem výboru německo-francouzského společenství Akademie.

Dále zasedá v poradním sboru německé výměnné akademické služby, která zajišťuje výměnu vědeckých a pedagogických pracovníků i studentů mezi Spolkovou republikou a zahraničím. Je předsedou poradního sboru Německé výzkumné společnosti, který provádí výběr výzkumných programů a prací s mezinárodní účastí, je členem rady pro územní uspořádání státu při spolkové vládě. Zastává rovněž funkci viceprezidenta vědecké rady Institutu pro ekologické a prostorové plánování v Drážďanech a experta německo-švýcarsko-francouzské vládní komise pro Horní Porýní.

Spolupráce prof. Kistenmachera s naší republikou započala v roce 1967. V 80. letech se rozšířila i na FAVUT a vyústila v r. 1988 v podpisu dohody o spolupráci. Přes řadu obtíží a rizik tehdejší doby se podařilo rozšiřovat výměnu informací, literatury a zkušeností především v oblasti urbanismu a územního plánování.

Po roce 1989 se díky prof. Kistenmacherovi kontakty mezi FA v Kaiserslautern a Brně dále

rozšířily, v současné době probíhají společné práce na dvou vědecko-výzkumných projektech.

Prof. ing. Jaroslav JIROUŠEK

Narodil se 20.5. 1931 v Radoune u Jindřichova Hradce, studoval na gymnáziu v Olomouci a v letech 1950-55 absolvoval s vyznamenáním Vysokou školu stavitelství a architektury v Brně. Po ukončení vysokoškolského studia nastupuje na katedru stavební mechaniky nejprve jako asistent a v roce 1961 je řádně habilitován jako docent stavební mechaniky. V následujících letech absolvoje studijní pobyty v Lipsku a Gdaňsku a v r. 1966/67 osmiměsíční stáž u prof. Nylanderu na Královské Polytechnice ve Stockholmu.

V roce 1967-68 vyučuje jako profesor-expert UNESCO na Polytechnice v Alžírsku a v následujících dvou letech pak na Université v Damašku. Na přelomu let 1969-70, v období silící normalizace, je předvolán na čs. velvyslanectví v Damašku, kde je mu ukázána část dopisu ministerstva vnitra s tvrzením o jeho neloajálním postoji k současnému zřízení v Československu a je mu tlumočen příkaz, aby od následujícího akademického roku ukončil svoje působení v zahraničí. Prof. Jiroušek se rozhoduje neuposlechnout tohoto příkazu a odchází s celou rodinou do Švýcarska. Zde je mu na Federální Polytechnice v Lausanne nabídnuto nejprve místo prvního asistenta na katedře statiky a pevnosti materiálů fakulty stavebního inženýrství. V roce 1974 je tam jmenován titulárním profesorem a na tomto místě působí dodnes.

Prof. Jiroušek rozvíjel svoje životní dílo v oboru teorie mechaniky tuhých a poddajných těles s výrazným zaměřením na moderní numerické metody. Značně přispěl k rozvoji diferenční metody a byl jedním z prvních autorů, který vytvořil již v roce 1967 konečný prvek pro řešení skořepin metodou konečných prvků.

Kromě problematiky řešení skořepin jsou známy a světovou odbornou veřejností vysoce hodnoceny jeho práce, týkající se nelineárních problémů a problémů singularit. Hlavním přínosem je hybridní Treffzův model v MKP a práce, týkající se desek s vlivem smyku.

Prof. Jiroušek byl často povoláván k řešení výzkumných konstrukcí - jmenujme alespoň most u Flamattu, Sisselský most, deskové konstrukce telekomunikační věže v Gibbonu a účast na projektech konstrukcí nukleárních reaktorů ve Francii. Jeho úzký kontakt s praxí se projevil též v jeho činnosti jako tvůrce rozsáhlých programových systémů metody konečných prvků.

Jeho pedagogická činnost je mimořádně rozsáhlá a úspěšná. Jeho působení na katedře stavební mechaniky stavební fakulty je doposud v paměti jeho tehdejších kolegů a jeho skripta jsou dodnes vzorem svou názorností a jasnou formulací. Vytvořil řadu skript pro univerzitu v Alžírsku a Damašku - jedna skripta tam vyšla též v arabštině. Jeho působení na těchto univerzitách bylo svým způsobem průkopnické.

Mezinárodní proslulost prof. Jirouška je zřejmá nejen z jeho působení ve vysokoškolských institucích v různých zemích, ale též z jeho bohaté vědecké činnosti. Přednášel na 22 světových či evropských kongresech, pracoval ve vědeckých výborech těchto konferencí a často řídil jednání v jejich sekcích. Uveřejnil 100 vědec-

kých a odborných publikací a napsal 22 učebních textů.

Je členem redakční rady časopisu Revue Européenne des éléments finis, jako recenzent renomovaného časopisu international Journal for Numerical Methods in Engineering a Communications in Applied Numerical Methods. Je členem švýcarského svazu inženýrů a členem mezinárodních nevládních organizací: Int. Association of Computational Mechanics, Computational Structural Mechanics, International Association of Bridges and Structural Engineering.

Jeho vynikající práce a pověst v zahraničí byla v kontrastu s postojem, který k němu normalizační struktury v jeho vlasti zaujaly: jeho učebnice byly vyřazeny z prodeje i knihoven.

V roce 1990 s ním rehabilitační komise FAST VUT navázala kontakt, prof. Jiroušek však o rehabilitaci nepožádal.

Návrh na udělení čestného doktorátu byl projednán a schválen ve vědecké radě fakulty 19. 6. 1992 a předložen vědecké radě VUT v Brně.

Prof. arch. Anton SCHWEIGHOFER

Anton Schweighofer se narodil 17. listopadu 1930 v Ayancik v Turecku. Ranné dětství prožil mimo svou vlast. Obecnou školu a gymnázium již navštěvoval v Salcburku. Počátkem 50. let začal studovat architekturu na Akademii výtvarných umění ve Vídni u prof. C. Holzmeistera, kde v roce 1954 získal diplom. Po praxi ve Švýcarsku a Švédsku zakládá v r. 1959 vlastní projekční kancelář. V těchto letech působí v rakouské společnosti pro architekturu, jejíž snahou bylo překonání vlivy Třetí říše a navázat na pokrokové tradice meziválečné avantgardy.

V 60. a 70. letech se již stává všeobecně uznávanou osobností a řada jeho nové pojatých staveb, zejména pro výchovu a vzdělávání dětí, získává mezinárodní ohlas.

V roce 1977 je jmenován řádným profesorem Technické univerzity Vídeň, kde vede Institut pro navrhování staveb. Ve své pedagogické práci vědomě navazuje na odkaz architektů Wagnera, Loose, Plečnika a Le Courbusiera.

Tvůrčí, pedagogická, vědecká a publikační aktivita A. Schweighofera se vždy zaměřovala na aktuální stavební úkoly, a to bez omezení zeměpisnými hranicemi.

Analyzuje nejen soudobou výstavbu, ale pomáhá hledat inspiraci i v historii. Zvláštní pozornost věnuje architektuře lidové. Z tohoto pohledu je pro nás zajímavý jeho průzkum dřevěných kostelů na Slovensku.

Mimo vlastní ústav byl pozván k přednáškám na většinu škol architektury v Evropě, ale také v Káhiře, Jeruzalémě, Haifě, Bostnu, New Yorku, Chicagu, Los Angeles, Montrealu, Istanbulu a Tokiu. V letech 1990/91 byl hostujícím profesorem Washington University v Saint Louis.

Mezi nejvýznamnější díla z vlastní tvorby A. Schweighofera patří: Domov sester Zwettl (1967); SOS vesnička Greenfield v Indii (1969); Dětské město ve Vídni (1974); Univerzitní institut pro zúrodnění půd Vídeň (1974); Nemocnice Zwettl (1967); Obytné domy v Berlíně (1982); Spolkový dům v Hornu (1989); Městský sál

v Mistelbachu (1990); Institut Konráda Lorenze ve Wilhelminenbergu (1991). K jeho posledním pracím náleží mezinárodní výzkumná stanice pro Zemi Františka Josefa v Arktidě.

V oblasti publikační získal prof. Schweighofer mezinárodní uznání svými teoretickými pracemi o stavbách pro sociálně postižené děti a novými přínosy v oblasti mateřských a základních škol. Provedl řadu výzkumných prací o domovech pro osířelé, tělesně postižené, ale také o univerzitních budovách, nemocnicích a kulturních stavbách. Zabývá se však i otázkami konstrukce objektů a jeho administrativní budova Mercedes-Benz ve Vídni, kterou navrhoval s architektem Falknerem, je v r. 1962 první ocelovou zavěšenou konstrukcí v Rakousku a třetí v Evropě.

Zájem o jeho práci a uznání mezinárodní odbornou komunitou dokládá řada 32 výstav v nejrušnějších částech světa, mimo jiné v Praze a Bratislavě v roce 1990 a v Brně v roce 1993. Byl vyznamenán Cenou dr. Theodora Körnera, Evropskou cenou za přínos v ocelových konstrukcích, Cenou města Vídně, třikrát Cenou Dolního Rakouska za výstavbu a v roce 1993 Cenou ministra vyučování a umění Rakouska za zásluhy o rozvoj architektury. Dosavadní soubor prací včetně mezinárodních ohlasů byl publikován v díle Anton Schweighofer architekt, které vyšlo v roce 1989 ve Vídni.

Zájem prof. Schweighofera o urbanistické problémy Brna se projevil v urbanisticko-architektonické soutěži na Jižní centrum města Brna, kde kolektiv mladých brněnských architektů získal za jeho příspěvek jednu z cen.

Proslov prof. Slámečky

Vaše Magnificence, vážený pane rektore, vážení akademičtí představitelé a kolegové, dámy a pánové,

moje mateřština mně nedovoluje dostatečně vyjádřit svůj hluboký dík a vděčnost za tuto vzácnou poctu, udělenou brněnským VUT. Pro každého akademika představuje čestný doktorát věd kulminaci profesionálního života; a v okamžiku, kdy je mu tato pocta udělena, jeho první myšlenka je, jak málo si ji zasloužil, a jak se měl - a snad mohl - v životě více snažit.

Pro mne a mé kolegy je tento moment zvlášť významný. Pokud vím, brněnská technika je první univerzita mezinárodní reputace, která se rozhodla udělit čestný doktorát ve vědecké disciplíně zvané "informativní vědy", nebo "informatika". Když jsem tento měsíc, před 30 lety, přijal profesuru a děkanství na technické univerzitě státu Georgie v Atlantě s úkolem vybudovat první katedru, fakultu a výzkumný program v informativních vědách, kolegové z tradičních vědeckých disciplín se údajně sázeli o peníze, že nová fakulta do tří let "zkrachuje", protože pokus "založit" novou vědeckou disciplínu je neslýchaná arogance. Dnes snad není na světě jediné technické univerzity, na které by nepřednášel nějaký obor informativních věd. Vaše pocta, první svého druhu, uděluje informačním vědám historické a akademické "imprimatur". Blahopřeji Vám k Vaší prozíravosti a upřímně děkuji za toto uznání jménem všech kolegů, kteří v těchto oborech pracují.

Vývoj a promoce informatiky se pro mne staly životním posláním, a když dovolíte, rád

bych o této disciplíně udělal několik krátkých, idiosynkratických poznámek. Pod jménem "informatika" dnes všeobecně rozumíme sbor vědeckých a technologických oborů, které se zabývají studiem a automatizací symbolických procesů. Ačkoliv informatika je většinou považována za novou disciplínu, z historického hlediska se nachází už ve čtvrté fázi svého vývoje. Její první fáze, v začátcích lidské civilizace před 5 tisíci lety, je charakterizována vynálezem písma, a vývojem ideografických a fonetických abeced a jiných kódových systémů. Toto je snad nejdůležitější lidský vynález všech dob, protože umožnil lidské společnosti zakládat informace mimo lidskou paměť. V tomto momentu začal lidský vývoj k informační společnosti.

Druhým historickým mezníkem informatiky byl vynález technologie výroby papíru, začátkem druhého století po Kristu. O tisíc set let později tato technologie dosáhla Evropy, kde umožnila budování fondu lidských vědomostí v dosud neslýchaném měřítku.

Třetí mezník informatiky je definován vynálezem tiskářského stroje, nejdříve v 11. století v Číně a později Gutenbergem uprostřed 15. století. Tato technologie umožnila masovou distribuci textilních a grafických informací, a byla jedním z hlavních faktorů, které usnadnily renesanci vědy od 16. století dodnes.

Dnešní, čtvrtá éra informačních věd, se vyvinula na základě příspěvku vědy a technologie během 19. a první poloviny 20. století. Příklady technologických příspěvků jsou vynálezy filmu, gramofonu, telefonu a tranzistoru; příklady vědeckých příspěvků jsou symbolická logika; teorie algoritmu, automat a kontroly; a statistická teorie komunikací. Tyto příspěvky vyvrcholily, z hlediska informatiky, vynálezem všeobecně programovatelných automat - dnešních digitálních počítačů - během druhé světové války. O 15 let později, začátkem sedmdesátých let, nám bylo více méně jasné, že tato automata jsou schopna digitálního zpracování všech typů nenumerních informací - textu, grafiky, videa a zvuku. Co jsme tenkrát nepředvídali, je velikost revolučních změn, které digitální aplikace počítačů způsobí ve formách a procesích, jimiž člověk zakládá, komunikuje a používá informace.

Tyto změny jsou dnes v plném proudu a jejich cíle, metodami a kladnými či negativními efekty se zabývají nejen vědci, ale široká veřejnost. Některé z těchto změn jsou revoluční pro vědu, jiné pro společnost. Uvedu jenom tři příklady:

- 1) Vědecký výzkum pomocí počítače - tzv. digitální věda - představuje první základní změnu metodologie vědy definované před 350 lety Isaakem Newtonem. Během několika let nové materiály jako léky, polymery a kovy budou formulovány digitálním modelováním elektronu, protonu a neutronu a na super-počítačích.
- 2) Druhý příklad: pro akademický svět je jasné, že éra vědecké knihovny, jejíž historie se datuje do Alexandrie a řecko-římského světa, je u konce. Příští vědecké generace budou používat data a informace založené v digitálních databázích roztroušených po celém světě a propojených elektronicky.
- 3) Třetí příklad: během příští generace postupně zmizí dnešní forma smének jako papírové peníze, mince, letenky a podobně, a budou nahrazeny elektronickými devizovými transakcemi.

Jednou z fascinujících otázek dnešní vědy je spekulace o příští fázi vývoje informatiky. Před-

šlé fáze mají několik zajímavých charakteristik: každá fáze byla podložena novou, mohutnou technologií; každá fáze trvala podstatně kratší dobu než její předešlá fáze (kratší asi o dvě třetiny) a každá fáze byla antropocentrická, tj. jejím objektem byl a je člověk, jeho organizace a jeho společnost.

Tož, co bude předmětem další fáze informatiky, a kdy ji máme očekávat? Nynější fáze se zabývá hlavně kompletní technologickou transformací všech typů symbolu, které člověk vnímá smysly, tj. zrakem, sluchem a hmatem. tyto symboly a procesy představují vklad ("input") informací do lidské mysli a výtěžek ("output") práce lidské mysli. Pro mne je logické, že příští fáze informatiky bude charakterizována technologií zabývající se automatizací symbolických procesů lidské mysli - tj. lidským myšlením a eventuálně vývojem automat projevujících to, čemu říkáme "lidské vědomí".

Pravděpodobnost úspěchu tohoto vývoje informatiky je, podle mého názoru, vysoká. ačkoliv doba, kterou tento vývoj bude vyžadovat se mně zdá velmi podceňena prvními vědci tohoto oboru, trochu nešťastně zvaném "umělá inteligence". Počátečním směrem výzkumu tohoto oboru, v osmdesátých letech, byl pokus kodifikovat logiku lidského myšlení; tento pokus ztroskotál. Další směr výzkumu modelovat nejjednodušší lidské chování, též skončil neúspěšně. Momentální směr výzkumu, zvaný "umělý život", se pokouší simulovat biologické podklady lidské inteligence. Základní myšlenka je elektronicky kopírovat na počítačích nejjednodušší procesy biologických neuronálních sítí (z kterých je složen mozek), a postupně zesílit jejich schopnosti komplexnějšími neuronálními sítěmi a tzv. genetickými algoritmy na super-počítačích.

Vědci tohoto směru prorokují, že během příštích 25 let vybudují "křemíkový mozek". Nejnovější výsledky neuro-biologického výzkumu ("cognitive science") však naznačují, že lidský mozek je daleko komplexnější, než se dosud domnívalo a tak moje generace asi mozek z křemíku nevidí.

Toto patání však říká, že informatika začíná hledat směry a strategie, které povedou k dalšímu mezníku jejího vývoje. Toto je klasická věda par excellence: hledání nových paradigmat, ve smyslu Thomase Khuna. Moje tušení mi říká, že plodné směry a strategie se najdou ve spolupráci informatiky s vědeckými obory, které jsou dnes in statu nascendi: věda vědomí (cognitive science), neurobiologie mozku, neuropsychologie a snad i jiné. Pak-li je moje historická křivka vývoje informatiky jenom trochu realistická, pata fáze informatiky - tj. vývoj technologie automat schopných myšlenkových a "duševních" procesů - bude realizována v druhé polovině příštího století.

Vaše Magnificence pane rektore, dámy a pánové, dovolte mně skončit krátkou osobní poznámkou. Tento měsíc, před 45 roky, jsem opustil v 21 letech rodinu a vlast. Nikdy jsem nepřestal věřit, že se do vlasti jednou vrátím, a že ji najdu tak, jak ji popsal básník - krásnou jako kvítka na modranském džbánu. Nikdy jsem nečekal, že ještě někdy budu mít čest nazvat brněnskou techniku svou alma mater. Dělam to dnes s hrдостí, láskou a s upřímným díkem za Vaši obrovskou poctu.

(Prosloveno při slavnostním aktu udělení čestného doktorátu dne 23. září 1994.)

Quo tendis, jaderná energetiko ?

L'énergie nucléaire est le fait du diable - jaderná energie je činem ďábla. Takovými, ale i jinými hesly vítali na začátku 60. let účastníci pařížské konference o rozvoji jaderné energetiky předchůdci dnešních odpůrců výstavby jaderných elektráren. Stejně jako dnes, i tehdy, ne všichni lidé byli však stejného názoru jako oni. Zvláště pak ti, kteří místo demonstrativního odporu byli ochotni, ale také schopni se pro rozvoj jaderné energetiky angažovat. A tak, v roce 1955, jsem spolu s kolegou ing. Vladimírem Křížkem, CSc., uveřejnili v odborném časopise Energetika č. 10 článek s názvem "Energetické hospodářství v příštích 100 letech", ve kterém jsme do budoucna přisuzovali jaderné energetice vůdčí roli, ač to tehdy někteří naši představitelé považovali málem za provokaci.

Je přirozené a ve smyslu bonmotu, že nej-správnější prognóza je ta, že ani jedna z našich prognóz nebude správná, že se tehdejší naše představy v lecčem podstatně liší od dnes dosažené skutečnosti, neboť jaderná energetika předčila již po 40 letech všechna naše očekávání. A tak, ať se to odpůrcům výstavby jaderných elektráren líbí nebo nelíbí, faktem zůstává, že je dnes ve světě v provozu 428 energetických jaderných reaktorů, napojených prostřednictvím tepelných okruhů a parních turbín na elektrické generátory, které - slyšte, slyšte - vyrobily za uplynulý rok málem 2,5 milionů GWh relativně levné elektrické energie. Jde přitom většinou o jaderné reaktory velkých výkonů, tak okolo 1000 MW elektrických, a to především tlakovodního (PWR), ale také varného (BWR) provedení, jimž vévodí s vysokou roční produkcí elektrické energie opravdoví bumbrdláci, jakými jsou např. jaderný tlakovodní reaktor o elektrickém výkonu 1 410 MW německé jaderné elektrárny Isar, tlakovodní reaktor výkonu 1 363 MW elektrických francouzské jaderné elektrárny Golfech, tlakovodní reaktor o elektrickém výkonu 1 085 MW americké elektrárny Zion, varný reaktor výkonu 1 100 MW elektrických japonské jaderné elektrárny Tokai, nebo - alespoň co se avantgardního provedení a velikosti týče - opravdový technický skvost, rychlý množivý reaktor Super-phénix 1 200 MW elektrických francouzské jaderné elektrárny Creys Malville, který je považován za prototyp energetických reaktorů třetího tisíciletí.

Tento, v posledních čtyřiceti letech vskutku manifestační nástup jaderné energetiky do života moderní lidské společnosti, se neobešel, jak se při zavádění nových technologií stává, bez omylů a tragických událostí. Ale, jak kdysi řekl Marcus Tullius Cicero, nic není objeveno a zároveň dokonalé! Bohužel však, byť je provoz jaderných elektráren poznamenán stejně jako provoz klasických tepelných elektráren tisíci poruchami a nesprávnými zásahy člověka, vedla přece jen necelá desítka z nich k poškození aktivní zóny reaktoru s následným výronem radioaktivních látek mimo reaktor. V případě destrukce reaktoru jaderné elektrárny Černobyl, i když specifického ruského typu, došlo k jejich masovému výronu a transportu zemskou atmosférou daleko mimo kontrolované okolí jaderné elektrárny. Brůza, že. Bezesporu ano, byť oběti na lidech byly přitom menší než daň, kterou lidstvo již zaplatilo a stále platí za vývoj zbraní hromadného ničení, nebo za rozvoj chemického a jiného průmyslu vůbec, jak o tom konečně mluví Rasmussenova studie, ve

které je posuzována pravděpodobnost účinků lidskému životu nebezpečných událostí.

Bylo by jistě nehodné intelektu a potažmo etiky jen tak přejít s odvoláním se na bytí uznávanou, ale přece jen studii, ony již zmíněné nešťastné atributy dosavadního vývoje jaderné energetiky a podporovat její další rozmach, aniž by byly nalezeny a uplatněny dostupné prostředky k jejich odstranění. Klíčovou úlohu při tom sehraji technická řešení a opatření zabezpečující zcela nepochybně jadernou bezpečnost k jejich odstranění. Klíčovou úlohu při tom sehraji technická řešení a opatření zabezpečující zcela nepochybně jadernou bezpečnost, chápanou jako stav a schopnost jaderného zařízení a jeho obsluhy zabránit nekontrolovatelnému úniku radioaktivních látek a ionizujícího záření do životního prostředí. Ruku v ruce s nimi bude nutno se zabývat i řešením otázek biologických, psychologických, ekonomických, právních a bůhvíjakých. Dle mého názoru jde vesměs o věci řešitelné, s nimiž si dnešní věda a technika, ale i ekonomický potenciál průmyslově vyspělých zemí, jsou schopny poradit, zvláště proto, že princip uvolňování jaderné energie štěpením jader uranu a plutonia nepotřebuje ke své funkci planetu Zemi včetně její atmosféry. Takže i velkoobjemové uvolňování jaderné energie k energetickým účelům lze proto, alespoň dle mého názoru, oddělit od životního prostředí daleko účinněji než ostatní, dnes převážně používané spalovací technologie, jejichž realizaci si prakticky nelze bez atmosféry Země představit. To je ten hlavní argument, který dává naději těm, kteří žijí v pevné víře v další rozvoj ekologicky čisté výroby elektrické energie z energie jaderné.

Jako jsou, resp. jaké na prahu třetího tisíciletí budou, ony v ony v názvu článku pod otázkou quo tendis skryté tendence dalšího rozvoje hlavního zařízení jaderné energetiky, tj. jaderných reaktorů a potažmo jaderných elektráren? V podstatě je možno je rozdělit na evoluční a inovační. Prvé se týkají stávajícího a v blízké budoucnosti realizovaného reaktorového fondu, druhé pak perspektivního rozvoje dalších typů jaderných reaktorů. Všechny pak mají společný cíl, snížit pravděpodobnost vážného poškození aktivní zóny reaktoru, vztažené na daný reaktor a rok jeho provozu, z dnešních 1 : 10 000 na 1 : 1 000 000, tj. o dva řády, a vyprojektovat reaktor, který by byl prakticky imunní vůči velkému poškození aktivní zóny.

Evoluční tendence ve vývoji jaderných reaktorů se opírají o fakt, že stále rostoucí zkušenosti z provozu již existujících jaderných zařízení poskytnou solidní bázi k dosažení co nejvyšší dokonalosti v bezpečnosti díla samého. A tak se předpokládá, že stačí, aby byla co nejprecizněji eliminována pomocí technických opatření všechna slabá místa projektu a byla tak omezeny eventuální důsledky vážné havárie reaktoru zásadně jen na kontejnment překrývající radioaktivní část jaderné elektrárny, naneyšší pak na její lokalitu, aniž by bylo jakkoliv dotčeno okolní obyvatelstvo.

Inovační tendence počítají jednak s výraznějšími inovacemi stávajících již zmíněných dvou typů nejrozšířenějších energetických reaktorů, tj. PWR a BWR, a to hlavně co do zjednodušení jejich technických systémů, aby výsledná bezpečnost byla co nejméně závislá na správné funkci systémů bezpečnostních, nebo na reakci

či zásahu obsluhy. Dále počítají s masovým znovunásazením technologie plynem chlazených reaktorů a s inovovanou technologií reaktorů chlazených tekutým kovem. Takovéto tendence však vyžadují, aby realizaci předcházela etapa průmyslových prototypů, což se sans prejudice, v obou případech již málem podařilo.

Zmíněné dvě tendence v rozvoji jaderné energetiky mají jednu slabou stránku. Počítají s podporou veřejnosti. A ta chce, alespoň jak já to cítím, především vědět, zda může či nemůže být postižena případnou havárií jaderného reaktoru, resp. jiného radioaktivního zařízení. Je proto hlavním, byť ne snad konečným cílem ukázat, že lze takovou havárii s vážnými důsledky pro veřejnost vyloučit. Docílení takovéto úrovně bezpečnosti neodvisí jen od technického řešení a kvality provedení díla, ale také v neposlední řadě od infrastruktury zahrnující i legislativu, ale také úroveň a kvalitu obslužného personálu. Proto lze, alespoň na počátku třetího tisíciletí, s největší pravděpodobností počítat, že se jaderná energetika bude rozšiřovat především v průmyslově vyspělých zemích s vysoce kvalitní infrastrukturou a následně pak do zemí ostatních s dostatečně již vyvinutou infrastrukturou, neboť si lze jen těžko představit, že by průmyslové země byly samy sto jen a jen na svém území realizovat prognózované, až desetinásobný celosvětově potřebný nárůst současného instalovaného elektrického výkonu.

Bude na takovýto prognózovaný trend celosvětové spotřeby elektrické energie stačit současná struktura její výroby? V současnosti tam činí průměrný podíl jaderné energetiky něco přes 15 %, v některých zemích je vyšší, jako např. ve Francii, kde je přes 70 %. Těžko odhadnout, jak rychle bude jaderná energetika vytesňovat klasickou výrobu elektrické energie, i když by bylo vytěsnění spalovacích technologií v důsledku jejich negativního globálního vlivu na životní prostředí v blízké budoucnosti více než žádoucí. A když se tak stane, bude na to vše jaderná energetika, založená výhradně na štěpení jader některých z aktinidů, jakými jsou Th, U a Pu, stačit? Řada studií, beroucí v úvahu bohaté přírodní zásoby uranu a thoria a stále více rozvíjené technologie množení a přepracování jaderného paliva, ukazuje, že stačit bude.

Naštěstí jaderná energetika dochází k jakési nové hranici, pravděpodobně velmi revoluční. Obyry onoho nového způsobu uvolňování jaderné energie k mírovým účelům se zdají být grandiózní, avšak dosud více či méně zahalené a zdaleka ne zcela jasné. Každopádně se "to" chystá podstatným způsobem ovlivnit budoucí vývoj světové energetiky. Jde o zcela reálné pokusy zvládnout řízenou fúzní reakci jader atomů lehkých prvků, obzvláště pak těžších izotopů vodíku, deuteria a tritia, s cílem uvolnit obrovská kvanta vysokopotencionální energie. Oba zmíněné izotopy vodíku jsou nebo mohou být k dispozici v takovém množství, které zcela reálně zabezpečí dostatek elektrické energie pro stále se rozmnožující lidstvo. Předpokládá se, že by v budoucnosti dnes vyvíjené fúzní reaktory typu TOKAMAK (coby soustavy koncentrických anuloidů, v níž je uzavřeno velmi řídké plazma, tvořené z již zmíněné směsi jader deuteria a tritia

(Pokračování na str. 9)

Kongres AESOP v Istanbulu

Asociace evropských škol urbanismu a územního plánování AESOP - Association of European Schools of Planning vznikla v roce 1987. Vzešla z diskusí zakládajících členů a jejich záměrů, které byly proklamovány v listopadu toho roku v Amsterdamu. Původně asociace pouze západoevropských škol urbanismu přijímá v současné době za členy školy urbanismu a územního plánování z východní Evropy, ale i ze Spojených států amerických, Izraele, Malajsie atd. K nejdůležitějším úkolům této rychle se rozvíjející organizace, která přitahuje formou asociativního členství urbanisty i z jiných kontinentů, patří:

- 1) artikulovat evropskou dimenzi v urbanistickém vzdělávání jako část procesu institucionální kooperace a integrace v Evropě s ohledem na perspektivu zvyšování na profesionální mobilitu
- 2) podporovat a rozšiřovat vyšší urbanistické vzdělání v Evropě vzájemnou pomocí, včetně usnadnění dialogu, výměnných návštěv a rozšíření toku informací
- 3) napomáhat rozvoji vyššího urbanistického vzdělání jeho šířením, podporou a zkvalitněním
- 4) vytvořit progresivní přístup k urbanistickému vzdělávání na školách architektury a urbanismu za účasti odborníků s širokým záběrem v konkurenci zavedených škol a jiných zavedených škol a jiných akademických disciplín a odborností.

Od roku 1992 je AESOP organizován v Belgii jako nezisková organizace, v jejímž základním listě jsou cíle formulovány takto:

- 1) podporovat rozvoj výuky urbanismu a výzkum na tomto poli
- 2) vytvářet kooperaci a výměnu mezi školami urbanismu v Evropě, harmonizovat učební plány a zrovnoprávnit diplomy a akademické hodnosti
- 3) reprezentovat zájmy škol urbanismu vzhledem k národním a nadnárodním organizacím, zvláště v Evropě.

Nejvýznamnější událostí v programu AESOP je každoroční kongres. Koná se v členských zemích a jeho zaměření se mění podle aktuálních podmínek. Konal se již v Amsterdamu, Dortmundu, Reggio Calabria, Tours, Oxfordu, Stoc-

kholmu, Lodži a letos v Istanbulu. V příštím roce bude v Glasgow a v roce 1996 v Torontu, kde se účastní i američtí a kanadští urbanisté.

V letošním roce byl věnován prezentaci urbanistických, regionálních a územně plánovacích projektů a diskusi nad jejich problematikou. Dále byl zaměřena úloha plánování v 90. letech a na měnící se roli subjektů, které do plánování vstupují. Ve světle transnacionálních dimenzí restrukturalizace byl cíl kongresu spojený s tématy "kompatibilita", "heterogenita", "změna" a "nové regiony". Vědecký program kongresu zahrnoval lokální a regionální problematiku v územním plánování, nové koncepce, problémy endogenní a exogenní dynamiky, restrukturalizaci a urbanistické problémy rozvoje. Zasedání v sekcích byla věnována i výuce urbanismu. Vědecký program kongresu sestával ze dvou plenárních zasedání, četných paralelních jednání, výstavy projektů, map, plánů, diagramů, obrazů a fotografií, diskusních klubů a kulatých stolů a workshopů. Jednalo se v těchto sekcích:

historie měst; urbanistická teorie; plánovací politika - způsob řízení urbánního a metropolitního rozvoje; územní plánování, životní prostředí a jejich vliv na turistiku; urbanistická tvorba; plánování infrastruktury; plánování v dynamickém kontextu:

- a) nová světová hierarchie a nově se objevující regiony,
 - b) měnící se role měst,
 - c) problémy růstu měst a jejich chátrání,
 - d) problémy památkové ochrany měst;
 - e) bydlení a rozvoj komunit;
- urbanistické plánování v podmínkách kulturní a etnické heterogenity a kompatibility; urbanistické vzdělávání - zkušenosti, tendence a profesionální vize.

Jako každý rok, návštěvníci kongresu se zajímali o místní urbanistickou problematiku a zpracovali místní studie. Živelně rostoucí desetimilionový Istanbul, unikátní kulturní a historické prostředí s třístatisíčovým každoročním proudem rurálních přistěhovalců je ideálním experimentálním polem. Istanbul je zvláštní město, kde heterogenita, koexistence, rozvoj a změny města mohou být sledovány v unikátních urbánních podmínkách. Problematika Východu a Západu mohla být sledována v sídle, které spojuje dva kontinenty. Letošní kongres škol urbanismu se konal v luxusním hotelu Marmara pod odbornou záštitou fakulty architektury Yıldızské technické univerzity, umístěné ve čtvrti Besiktas.

Kongres se stal místem obchodních setkání a shromaždištěm zájmových skupin v urbanismu. Tyto skupiny jsou velmi autonomní v rámci organizace a snaží se představit během kongresu svou práci a své ambice. Na jednání v Istanbulu pracovaly např. skupiny zaměřené na problematiku turistiky a územního plánování, skupiny ochránců životního prostředí či skupiny zkoumající sociální aspekty změn vyvolaných urbanistickým plánováním a jeho realizací.

Téma kongresu pro příští rok v Glasgowě ve Skotsku je regenerace okrajových regionů. Soustředí se jak na urbánní, tak na rurální oblasti, zkušenosti s urbanistickou tvorbou a plánovací politikou v celé Evropě. Zvláštní důraz bude kladen na skotskou praxi, analýzu regionálního strategického plánování, místní reformu vlády,

úspěchy v regeneraci některých skotských měst - zvláště Glasgowa, lokální rozvojové iniciativy, regeneraci některých skotských měst - zvláště Glasgowa, lokální rozvojové iniciativy, regeneraci určitých lokalit veřejného bydlení, roli průmyslu a místních podniků, potencionální přínosy památkové ochrany měst a jejich plánování, obnovu a ochranu venkova podle politiky Evropského společenství, nová sídla atd. Tato aktuální témata dodají kongresu v roce 1995 skotskou příchuť, ale předpokládá se, že delegáti z ostatních zemí ve svých vystoupeních nabídnou zkušenosti a problémy ke vzájemnému porovnání a vyvolají tak intelektuální, vysoce odbornou debatu o politických iniciativách a jejich zhodnocení.

Nové postupy a výzkum budu projednávány v těchto sekcích:

- 1) Enviromentální politika a její vyhodnocení
- 2) Urbanistická teorie a metody
- 3) Strategické plánování
- 4) Reformy vlády a sociální spravedlnost
- 5) Regionální
- 6) Rozmísťování a návrh v urbanistické praxi
- 7) Urbanistické plánování a urbanistický výzkum
- 8) Venkov a rurální komunity

Kongres se zaměřil na rozbor plánovací praxe Evropského společenství, národních postupů v této oblasti u evropských států a na regionální a místní zkušenosti.

Příští kongres bude organizován Střediskem urbanismu na Straclydské univerzitě v Glasgowě, které má značné zkušenosti s výukou na vysokoškolské a postgraduální úrovni, pořádá postgraduální kurzy urbánního rozvoje a ekonomiky a má prestižní doktorandský program v této vědní a umělecké disciplíně.

ing. arch. PhDr. Karel SCHMEIDLER, CSc.
FA VUT

Ing. Stanislav Jansa měl 30. září důvody k dobré náladě hned dva - otevření FEI a vítězství v konkurzu na tajemníka FS VUT.

Foto: Přemysl Janíček

Quo tendis, jaderná energetiko ?

(Dokončení ze str. 8)

o fúzní teplotě řádově 100 000 000 K, udržované v potřebné k tomu konfiguraci od stěn anuloиду pomocí silných magnetických polí) mohly nahradit plánované reaktory rychlé a zajistit na tisíciletí jaderné palivo lehkovodním reaktorům, resp. zaujmout zcela jejich místo. Jde o vývoj zařízení, prostřednictvím kterého se naplní odkaz Alberta Einsteina: "Uspějete-li využít jaderné fyzikální objevy k mírovým účelům, otevřou vám cesty k novému ráji."

prof. ing. František DUBŠEK, DrSc.
katedra tepelných a jaderných energetických zařízení FS VUT

K 95. výročí VUT

Absolventi FEI VUT

Historie naší fakulty není dlouhá. První absolventi promovali v roce 1960 a bylo jich 46. Počet absolventů se však vzápětí více než zdvojnásobil a od roku 1965 neklesl pod 200. Nejvyššího počtu absolventů fakulta dosáhla v letech 1983 - 1986, kdy absolventů byl každoročně více než 600. V letošním roce promovalo na naší fakultě 563 inženýrů. Mezi našimi absolventy se najde mnoho osobností, jejichž význam přerostl jihomoravský region.

Uvedme alespoň ty osobnosti, které vstoupili ve známost v posledních "polistopadových" letech. Bezesporu mezi ně patří ing. Pavel Jajtner (abs. 1972), jmenovaný velvyslancem České republiky v Rakousku, či RNDr. ing. Jiří Němec (abs. 1976), který se stal prvním ředitelem Všeobecné zdravotní pojišťovny. Mezi ty úspěšné se řadí i bratři ing. Roman Cagaš (abs. 1981) a ing. Pavel Cagaš (abs. 1989) ze Zlína, dnes manažeri firmy ALCOR- Moravské přístroje, jejichž softwarový produkt "Control panel" dostal na loňském INVExu cenu "Křišťálový disk". Toto byl jediný tuzemský programový produkt, který získal ocenění mezi cenami udělenými zahraničním vystavovatelům.

Řada našich absolventů působí v řídicích funkcích významných českých i zahraničních firem, institucí i vysokých škol. Je to např. ing. Milan Hudeček, žijící v posledních letech v Austrálii, majitel australské firmy Robotron. Ve světě je ing. Hudeček známý jako vynálezce a výrobce počítače EUREKA pro nevidomé.

doc. ing. Jan M. HONZÍK, CSc.
proděkan FEI VUT

Prof. PhDr. Karel ZAHRADNÍK

Prvním rektorem školy byl výnosem c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 26. září 1899 jmenován profesor dr. Karel Zahradník.

Karel Zahradník se narodil 16. 4. 1848 v Litomyšli. Po maturitě na litoměřském gymnáziu začal v roce 1869 studovat na České vysoké škole technické v Praze matematiku a fyziku. Po ukončení vysokoškolského studia působil jako asistent matematiky na technice v Praze a zároveň jako suplující učitel na I. českém vyšším reálném gymnáziu v Praze. V letech 1876 až 1899 pracoval jako řádný profesor matematiky na královské univerzitě Františka Josefa v chorvatském Záhřebu. Od roku 1899 až do své smrti v roce 1916 byl řádným profesorem matematiky na technice v Brně. Funkci rektora na škole zastával ve dvou funkčních obdobích. Podruhé byl do čela školy postaven volbou profesorského sboru, která se uskutečnila dne 18. 6. 1900. V letech 1910 - 1911 zastával prof. Zahradník funkci děkana odboru kulturního inženýrství. Ve své vědecké a odborné činnosti se prof. Zahradník zabýval především geometrií a teorií determinantů, usiloval o vytvoření české matematické literatury. Ve funkci rektora se významně zasloužil o organizační uspořádání nové vysoké školy.

(V tomto čísle jsme vám představili alespoň základními údaji prvního rektora naší školy. Chceme v této sérii krátkých medailonků rektorů pokračovat a postupně vás stručně seznámit s těmi, kteří se v této funkci vystřídal od roku 1939.)

Rektoři

Seznam rektorů, kteří v této funkci působili na brněnské technice od roku 1899 (včetně funkčních období):

1) Karel Zahradník	1899 - 1900	28) Vítězslav Veselý	1930 - 1931
	1900 - 1901	29) Vladimír Fischer	1931 - 1932
2) Václav Řehořovský	1901 - 1902	30) Josef Rieger	1932 - 1933
3) Michal Ursíny	1902 - 1903	31) Karel Čupr	1933 - 1934
	1904 - 1905		1934 - 1935
4) Antonín Sucharda	1903 - 1904	32) Rudolf Vondráček	1935 - 1936
5) Josef Bertl	1904 - 1905	33) Ota Veletovský	1936 - 1937
6) Zdeněk Elger	1905 - 1906	34) Václav Bubeník	1937 - 1938
7) František Hasa	1906 - 1907	35) Otakar Kallauner	1938 - 1939
8) Leopold Grimm	1907 - 1908	36) Jaroslav Syříště	1939 - 1940
9) Josef Líčka	1908 - 1909		1945 - 1946
10) Jan Zvoníček	1909 - 1910	37) Josef Kožoušek	1946 - 1947
11) Vladimír Novák	1910 - 1911	38) Václav Kubelka	1947 - 1948
12) Karel Vandas	1911 - 1912	39) Jiří Kroha	1948 - 1949
13) Jozef Sumec	1912 - 1913		1949 - 1950
14) Antonín Smrček	1913 - 1914	40) František Perna	1950 - 1951
15) Adolf Štys	1914 - 1915	41) Vojtěch Mendl	1951 - 1953
16) Karel Hugo Kepka	1915 - 1916	42) Josef Vaverka	1953 - 1955
	1916 - 1917	43) Vilibald Bezdíček	1955 - 1958
17) Vladimír List	1917 - 1918		1958 - 1969
18) Karel Ryska	1918 - 1919	44) Vladimír Meduna	1958 - 1966
19) Vincenc Hlavinka	1919 - 1920		1966 - 1968
20) Jiří Baborovský	1920 - 1921		1970 - 1973
	1923 - 1924		1973 - 1976
21) Josef Zvoníček	1922 - 1923	45) František Kouřil	1976 - 1980
22) Bohumil Vlček	1925 - 1926		1980 - 1985
23) Jan Novák	1926 - 1927	46) František Pail	1985 - 1990
24) Karel Šimek	1927 - 1928	47) Arnošt Hönig	1990 - 1991
25) Jan Caha	1928 - 1929	48) Emanuel Ondráček	1991 - 1994
26) František Píšek	1929 - 1930	49) Petr Vavřín	1994 - dosud
27) František Ducháček	1930 - 1931		

Na snímku hotel Slavia, kde se 7. října 1899 konala první oficiální schůze profesorského sboru c. k. české technické vysoké školy Františka Josefa v Brně.

Výsledky ankety o podnikatelských aktivitách na VUT

Při zářijovém výplatním termínu obdrželi všichni zaměstnanci VUT anketní listky, kterými vedení školy zjišťovalo, jaké stanovisko zaujímají zaměstnanci školy k podnikatelským aktivitám na VUT. Anketa byla anonymní, jejím účelem bylo poznat co nejširší platformu názorů akademické obce školy (anketní listky byly dány k dispozici i studentům a doktorandům), dříve než vedení VUT zaujme určitou strategii k podnikatelským aktivitám zaměstnanců.

Z asi 2 750 zaměstnanců školy se ankety zúčastnilo 345 respondentů. Z nich se pro podporu podnikání ze strany VUT vyslovilo 151, tj. 41 %. Přitom více než polovina ze zúčastněných, 175 respondentů, zatím nepodniká, příležitostně práce provádí 111 respondentů (32 %) a pouze 67 respondentů uvedlo, že již podniká. Výši dodatečných výdělků nad 5 000 Kč měsíčně uvedlo 23 respondentů, do 5 000 Kč měsíčně 26 respondentů, do 2 000 Kč 53 respondentů a do 500 Kč 58 respondentů. Výsledky ankety nejlépe dokumentují čísla, a proto vám předkládáme zpracované výsledky jednotlivých bodů ankety.

Účast v anketě:

• profese:	
profesoři:	18 (5 %)
docenti:	63 (18 %)
asistenti	121 (35 %)
adm. pracovníci:	59 (17 %)
technici:	37 (11 %)
studenti a doktorandi:	6 (2 %)
ostatní:	42 (12 %)

• místo působení:

FAST:	35
FS:	115
FEI:	70
FT:	22
FA:	8
FCh:	1
FP:	22
FaVU:	1
jiné:	69
bez označení	2

• vedení VUT by mělo podporovat:

hlavně VHČ:	61 (18 %)
všechny formy podnikání:	106 (31 %)
individuální:	12 (3,5 %)
pouze odbornou činností:	110 (32 %)

• podpora VUT podnikatelských aktivit by měla být zejména poskytnutím:

prostor	100
financí	71
administrativy	106
technického vybavení	157

• v případě podpory VUT by se podnikalo v těchto oblastech:

výroba	42
obchod	38
služby	150
manuální práce	12
nepodnikalo by	67
pokračovalo v podnikání	37

(red)

Dělejte něco!

Je tomu už pětadvacet let, co jsme pracoval jako externí redaktor v dnes již bohužel zaniklém brněnské časopise Věda a život, jehož šéfredaktorem byl v letech 1968-70 vynikající vědec a publicista docent Oleg Sus z filosofické fakulty. Jedním z mých stálých úkolů bylo také sledování zahraničních časopisů a vyhledávání zajímavých článků a glos z oblasti biologických a lékařských věd. Kromě vysloveně odborných periodik jako byl například britský Nature, německý Bild der Wissenschaft, americký Scientific American či ruská Příroda jsem pravidelně pročítal i časopisy obecného zaměření, k nimž patřily například známý Newsweek, Life a Spiegel. V pohnutém prvním pololetí roku 1969, kdy u nás začalo pořádně přituhovat a kdy z lidí postupně vyprchávalo nadšení Pražského jara, se mně dostalo do rukou jedno z březnových čísel již zmíněného týdeníku Newsweek, v němž jsem si ke svému velkému překvapení přečetl inzerát, který mě poprvé upozornil na to, že kromě běžné, komerční inzerce existuje také jiná, etická či sociální forma reklamy. Z dnešního hlediska lze tento text zcela jednoznačně zařadit do oblasti sociálního marketingu, tehdy mi však vůbec nebylo jasné, zda se jedná o reklamu, inzerát, báseň v próze či politický plakát. Posuďte sami:

Dělejte něco!

Až dosud
většina velkých
civilizací, které
zanikly
byla spíš obětí
stagnace než podmanění.

Netečnost,
lhostejnost,
odcizení
vedou k zániku.
V každé zemi se dnes
setkáváte s lidmi, kteří
se raději

dívají
než angažují.
Vznikne-li jakýkoli problém
ptají se:

"Proč SE s tím něco neudělá?"
SE nepomůže policii
VY ano!

SE není odpovědnou
za stav školství.

VY ano!
SE pro vás nevytvoří
dobrou vládu.
VY ano!

Každá společnost,
každý podnik,
každý sportovní klub,
každá dobrá tradice,
každá pořádná instituce
začaly touhou,
vizí,

kterou uskutečnil někdo
živý, odpovědný
a progresivní.

Lidé sedících na zadku a
tážících se:

"Proč SE s tím něco neudělá?"
se ptáme
"A co VY?"

Je až neuvěřitelné (a nikdy bych si to nepomyslel), jak navšost aktuální a apelující mohou být tato slova a myšlenky do nich oděné i po letech, tj. dnes, v době, kdy mnozí z nás začínají malomyslně, být nespokojenými a mít obavy jak z přítomnosti, tak také z budoucnosti. Pletichaření, politikaření, pokrytectví, závist a zloba byly, jsou a budou. Smutné je, že mnozí lidé volí raději cestu konfrontace než kooperace, že se nesnaží v tomto zhoršujícím se světě udělat něco pro nápravu, že se raději podezírají, pomlouvají a osočují, než aby si podali pomocnou ruku a snažili se nalézt obecně přijatelné řešení sporných záležitostí. Dole v rohu pod tímto textem byla krátká, možná naivní, ale přesto věčná poznámka: "Published with the hope that it will remind some readers of their basic responsibilities", což po česku znamená: "Publikováno v naději, že tento text některým čtenářům připomene jejich základní zodpovědnosti." Kéž by tomu tak bylo i dnes.

Petr PROCHÁZKA

(Přetištěno se svolením autora ze Zpravodaje Vysoké školy zemědělské v Brně, číslo 6/1994).

Mezinárodní výměna studentů

Každým rokem pořádá mezinárodní studentská organizace Aisec konkurzní řízení, na základě kterého mají studenti VŠ ekonomického zaměření možnost absolvovat odbornou praxi v zahraničí. Studenti tak mohou získat praktické poznatky a zkušenosti v kterékoliv z 81 členských zemí. Patříčná úroveň adeptů je zaručena konkurzem, skládajícím se z ekonomického testu, jazykového testu a pohovoru s odborníky v dané oblasti. Délka praxe se pohybuje od 6 do 78 týdnů.

Letošní výběrové řízení proběhne 21. a 22. listopadu na VŠZ v Brně.

Kritéria výběru:

- věk do 30 let
- ukončený minimálně 2. ročník VŠ ekonomického zaměření
- znalost minimálně 1 světového jazyka

Bližší informace získáte na tel. č. 52 66 48 nebo na adrese

AIESEC Brno
Kohoutova 55 D
Brno 613 00

Foto: Přemysl Janíček

Pro všechny tancechtivé

Jako každoročně - i letos - pořádá taneční škola STARLET Taneční pro vysokoškoláky a dospělé. Taneční hodiny probíhají ve velmi pěkném prostředí v budově školy na Jánské ulici. Forma výuky je volena podle potřeb i požadavků účastníků kurzu.

Kurz jsem ke spokojenosti, nejen vlastní, absolvoval. Partu, kterou jsem tehdy ve škole vytvořili, vidávám dodnes excelovat na brněnských plesích.

Letos bude kurz probíhat, podle sdělených mi informací panem Buryanem, v úterý ve 20. 30 hod. Začátek kurzu se předpokládá v druhé polovině listopadu.

Martin DOSTÁL
student FEI

Jesus Christ Superstar se slevou

Divadlo Spirála nabízí studentům na muzikál Andrew Lloyd Webbera a Tima Rice Jesus Christ Superstar, který je v divadle na pražském Výstavišti uváděn od letošního července, slevy vstupného (ceny vstupenek jsou 405,- Kč u první kategorie, 384,- Kč u druhé, 363,- Kč u třetí, 297,- Kč u čtvrté, 244, 50 Kč u páté a 97, 50 Kč u šesté kategorie). Společnost divadla nabízí studentům následující slevy:

- 1) Na večerní představení od 19, 30 hod. (úterý až neděle) je pro školní skupiny nad 25 osob sleva ve výši 20 % z ceny vstupenky.
- 2) Na odpolední představení od 16, 00 hod. (pouze sobota) je na všechny vstupenky sleva 5 %. pro školní skupiny tedy činí sleva celkem 25 %.

Vstupenky je nutno objednat písemně nebo je možné využít fax č. 02/371 197.

Bližší informace na pražských telefonních číslech: 02/8729 214 (pokladna) nebo 02/371 197 (produkce).

(red)

Kde je možno plavat s VUT ?

Klub ploutvového plavání VUT na FAST VUT
Předseda: PhDr. Milan Kocourek (ÚTVS FAST, tel. 43212477)

Adresa: Mendlovo nám. 18. tel. 43212477

Výcvik a sportovní činnost v oblasti ploutvového plavání, sportovního potápění a zdokonalovací plavecký výcvik studentů všech fakult VUT.

Členské základna: studentů 105, zaměstnanců 2.

VŠK Neptun FAST VUT
Klub sportovního potápění

Předseda: ing. Otto Podsedník (ústav vod, staveb FAST, tel. 7261756)

Adresa: Žižkova 17, tel. 7261756

Klub zajišťuje výcvik a sportovní využití studentů všech fakult VUT v disciplíně sportovního potápění a ploutvového plavání.

Členská základna: studentů 23, zaměstnanců 5.

Foto: František Votápek

Akupresura

V našem cvičení, které je pravidelně každé úterý od 15, 00 do 16, 00 hod. v tělocvičně na Údolní se často využívá tlaková masáž (akupresura, čínská masáž).

Co je to tlaková masáž? Je to působení (v našich podmínkách zejména prstů ruky) tlaku na určité místo. Princip akupresury není zcela znám. Hypotéz, jak čínská masáž působí, je celá řada. Pro naše účely postačí, vyzkoušíme-li si účinnost některých bodů.

- 1) Pro posílení organismu navrhujeme masírovat bod na dráze tlustého střeva Di-4, který leží na hřbetní straně ruky mezi palcem a ukazovákem, uprostřed kožní řasy ve středu druhé zápěstní kosti, což je kost mezi ukazovákem a ručním kloubem. Pro zvýšení aktivity organismu je možno masírovat tento bod např. při jízdě tramvají i kdykoliv během dne, kdy se člověk cítí unaven.
- 2) Dále navrhujeme vyzkoušet velice účinný bod na dráze žaludku M 36, který najdeme pod hlavičkou lýtkové kosti, a to asi o 3 cm níže.

Tento bod masírujeme na pravé i levé noze a slibuje nám zdraví a dlouhověkost.

Zdraví a nemoc je záležitost každého.

PaedDr. Jindřich BAUER
FEI VUT

Vladimír Preclík neznámý

Vladimír Preclík neznámý - tak se jmenuje výstava, která je do konce listopadu otevřena v Galerii města Blanska. Na výstavě prof. Preclík představuje plastiky z již dříve zformovaného a použitého kovu, který je nově zpracováván svářením.

(red)